

بکارهینانا زارافی (کارمکتر) بمره‌هتره ژ زارافی (که‌سیتی)، چونکی کارمکتر ههمی ساخلمتین جفاکی و دهرونی و فلهسهفی د ناڤدا هه‌مه، بهلی زارافی که‌سیتی رامان ژئ ره‌وشتی که‌سه‌کییه پی دهیته نیاسین.

1. 2. تیگه‌هی کاره‌کتری ل دویف تیورین که‌فن و نوی:

کارمکتره نفیسر ب ریکا نه‌وی هه‌ر نشسته‌کیی د ناخی خودا و په‌یما پیدفی دادرژیت (دریژیا میژووی هه‌ر ل سه‌ردهمی نه‌ستوی گرنگییا خو هه‌بوو، بهلی ل دویف رویدانی دهاته دانان) (یاقووب، 2021: 10). راسته د که‌فیدا گرنگییا کارمکتر پستی گرنگییا رویدانی بوو، بهلی (هینری جیمس) دهراره‌ی کارمکتری دبیزیت: ((کارمکتر چیه؟ شیکردنه‌وی رووداو‌مکان. رووداو چین؟ پیشاندانی کارمکتر)) (حاجی، 2009: 173). نانکو نه رویدان بیی کارمکتری دهیت و نه کارمکتر بیی رویدانی هه‌یه. ب نه‌فی شیوازی و ب بوورینا دهمی کارمکتر بوو ره‌گه‌زی هه‌ره سه‌رمکی ژ نا‌فاندنا هه‌ر به‌ره‌مه‌کی فه‌گیرانکی و ب تاییه‌تی ژ رو‌مانی.

رویدان ب رتیا کارمکتری به‌ل دویف نیکدا دهین (دهشتی و ابراهیم، 2017: ل 9)، هندی کارمکتره گرنگیی ب رامانا مروڤایمتی و هزر و بیران ددهت (هلال، 1973: 562)، چونکی کارمکتر بوونه‌مورین کاغزینه و هه‌ر بو تیگه‌هشتنا وان پیدفی ب خه‌یالکرنا جیهانا سروشتیا نه‌راسته‌فینه هه‌یه (هامون، 2013: 12). تیگه‌هی کارمکتری ل دویف تیگه‌هی بنیاتگه‌ران ((کارمکتر ب تنی هه‌بوونه‌کا سادیه ل سه‌ر کاغزی و به‌ره‌می نه‌ندیشه و دروستکریی نفیسرییه و ب رتیا په‌یف و رولی خو ل ده‌فیدا دهربرینی ژ هه‌بوونا خو دکت. کارمکتر د نا‌ف ده‌فیدا ل گه‌ل رویدان یان کارمکترین دی خودان نه‌رک دبیت و هه‌مان نه‌رکی د نا‌ف ده‌فیدا په‌یره دکت)) (مه‌مه‌د، 2020: 74). نانکو کارمکتری هه‌بوونا خو د نا‌ف ده‌فیدا هه‌یه، ژ دهر‌قه‌ی ده‌فی چ هه‌بوون نینه.

بو فه‌گیرانا پیدفی ب نیکگرتنه‌کا ب هیز د نا‌قه‌را ره‌گه‌زین نه‌ویدا هه‌یه، نه‌ف په‌یومندییه و نیکگرتنه ژ ره‌گه‌زین کارمکتری دروست دبیت. نانکو (کارمکتره ره‌گه‌زین ده‌فی (دهم، جه، رویدان، مملانی، گری، ... هند) پیکه‌ه‌گریندهت) (مه‌مه‌د، 2020: 72).

دهمی نا‌فاندنا کارمکتری دهیته کرن پیدفی ب هندهک ره‌هه‌ندانه، دا نه‌ف کارمکتره پی ب هیته دستنیشانکرن:

((1 - ره‌هه‌ندئ له‌شی: نفیسر ژ لایی له‌ش و جه‌سته‌یی سالو‌خندانا کارمکتری دکت مینا (کورتی، دریژی، - تمه‌من، جل و به‌رگ ... هند.

2 - ره‌هه‌ندئ جفاکی: نماژه ب چینا جفاکی یا کارمکترییه.

3 - ره‌هه‌ندئ دهرونی: بواری دهرونی یی کارمکتری دیاردکت ل گه‌ل گرییین دهرونی نه‌گه‌ر هه‌من)) (هه‌مان ژیدهر: 73 - 74). نانکو کارمکتر ره‌نگه‌فهدانا بزاقین خو بخویه ل ژیر کاریگه‌رییا دهرون و جفاکیدا.

1. 3. سیمپولوزیا فه‌گیرانی

فه‌گیران و مکو هونه‌ر میژوویا وی هه‌ر ل گه‌ل مروڤایدیه، ژ به‌ر نه‌فی چه‌ندئ مروڤ به‌رده‌وام ل دویف پندفیاتیبین ژبانی و خو گونجاندنا ل گه‌ل دهوروبه‌راندنا، هه‌ولا لیکه‌ریان و گورانکارییی دکت. (فه‌گیران ب گرنگرتین ته‌کنیک د رو‌مانیدا دهیته هژمارتن، چونکی رو‌مان هه‌می نه‌و خالین د ده‌فیدا دهیته دیتن بخو‌فه‌دگریت) (مه‌مه‌د، 2012: 582). بو سه‌رنجراکیشانا خوانده‌فانی پیدفیه نفیسر د ته‌کنیکا فه‌گیرانیدا یی بسپور بیت.

زاراف و تیگه‌ه و جوړین کارمکترییه. پشکا دووی ژئ نه‌فان نه‌موران پیک دهیت ژ به‌رجه‌سته‌مکرنا کارمکترین مه‌جازی د رو‌مانا (که‌ف)دا یا (دیار نه‌مدنی)یدا ل دویف تیورا سیمپولوزیا (فیلیپ هامون)ی.

0. 6. کورتیه‌ک ل دور کاره‌کتری رو‌مانا که‌ف:

کارمکترین سه‌رمکی نه‌و بخویه، نه‌و بخو فه‌گیرانا نه‌وان رویدان و سه‌ره‌اتی و بیره‌موریبین ژبانا خو دکت. هندهک جارن ب شیوازی مۆنولوگ ل گه‌ل نه‌وان کارمکترین مه‌جازی بین د ناخی خودا نه‌و بخو د نافربینت دیالوگی نه‌نجامدهت. دیسان ب شیوازی دیالوگ ژئ ل گه‌ل گه‌لمک کارمکترین دیتر چ بین مه‌جازی بن یان ژئ د واقعی بن د ناخفیت، بهلی دهمی قارمان دهیت و ب نه‌رکی فه‌گیرانی رادبیت. بو نه‌ندامین خیزانا خو نه‌وان نازنا‌فان ب کاردهینیت بین کو جفاک ل سه‌ر ریکه‌فین و هکی دایکا من، بابی من، خویشکا من و نه‌و بخو ژئ نا‌فی خو دیارنا‌کمت. خو ب جه‌نا‌فی خو د دهته نیاسین. دیسان فه‌گیری بزاف کرییه نه‌و هه‌می بارودوخ‌ی د نا‌ف جفاکیدا چ بین ب شیوکه‌ی فه‌شارتی یان ژئ نا‌شکرا بن تیدا دیاریکت. ژبلی کارمکترین خیزانی هندهک کارمکترین دیتر ژئ بین داینه دیارکرن. هه‌روه‌کی (چولیا، خواجه‌یی په‌رتووک فروش، گولی، مانی، به‌فش، فاتما، حمید، حسن، فه‌یروز و شه‌عبان ... هند) و گه‌لمک ب شیوازه‌کی سه‌رنجراکیش کارمکترین مه‌جازی (درنده، کوشتن، دلوقانی، فیان ... هند) بکارهینایه. چونکی نه‌و بخو د بارودوخ‌ه‌کی دهرونی یی هه‌ستیاردا دهرباز دبوو.

1. چوارچو‌فی تیوری

1. 1. کاره‌کتر ژ لایی زارافی‌ه:

کارمکتر نیکه ژ ره‌گه‌زین گرنگ بین نا‌فاندنا به‌ره‌میتن نه‌ده‌یی. زارافی کارمکتر ره و ریشالین وی بو زمانی لاتینی فه‌دگه‌ریت. (ژ په‌یفا Persona یا لاتینی هاتیبه) (رشید، 2016: 123) ژ که‌فیدا دهمی کارمکتران رولی خو ل سه‌ر ده‌یی شانوی دیگرا، هندهک ماسک بکاردهینان. ب کارهینانا ماسکان بو نه‌گه‌زین هونه‌ری و نایی و نیساتیکی فه‌دگه‌رن، ژ وانا مه‌زنکرنا دهربرینت دیمی کارمکتری و گوهورینا کارمکتران و دهربرین ژ هه‌مه‌جوریا کارمکتری و دیسان وه‌ک هیتا دهربرینی ژبو خوداو‌مندا ب تاییه‌ت ل ده‌سپیک‌کی کو ب کارهینانا ماسکا درپور سه‌میننا هه‌نگا خوداو‌مندا دیونوسپوسیدا بوو.

ل ده‌ف یونانیین که‌فن ژئ ب زارافی (Ethos) کو ب رامانا ره‌وشت دهات) (فه‌تاح، 2022: 20). د نا‌فا فه‌کولین و نامه‌یین نه‌کادیمیدا زارافی (که‌سایه‌تی) یان ژئ هندهک جارن ب (که‌سیتی) یان ژئ ب (پاله‌وان) دهیته دیتن، بهلی نه‌ف زارافی ((که‌سایه‌تی به‌رامبه‌ر زارافی (الشخصیه) یا د زمانی عه‌ره‌بیدایه)) (حه‌یب، 2002: 73). زارافی (الشخصیه) د زمانی عه‌ره‌بیدا به‌رامبه‌ر زارافی (Personality) یا د زمانی ننگلیزیدایه (Oxford, 2010: 581). بهلی د زوربیا فه‌کولینین نویدا زارافی (کارمکتر) دهیته ب کارهینان. نه‌و بخو زاراف، زارافه‌کی لاتینییه و ژ (Karacter) هاتیبه و مرگرتن. ب هه‌مان ره‌نگ هاتیبه فه‌کو هاستن بو نا‌ف زمانین بیانیدا (فه‌تاح، 2022: 19).

1986: 77). (ڤلادیمیر پرۆپ) بوو ڤه‌کولینا خو ل سهر چیرۆکین فولکلوری ئەنجامدا. ده‌ستنیشانکرنا کارمکته‌ران و ب شپوهیه‌کی گشتی بشتبه‌سستن ل سهر ئهرکین وان کره‌یه، ب بوچوونا (ڤلادیمیر پرۆپ) ی کارمکته‌ر ب ئهرکی ده‌ینه دیارکرن نه‌ک ب سالوخته‌تان (لحمدا، 2000: 24). ئانکو پرۆپی زیده‌تر گرنگی ب ئهرکین کارمکته‌ری دابه و دیارکره کو ئهرک دهبته نه‌گه‌ری ده‌ستنیشانکرنا کارمکته‌ری.

ژبه‌ر هه‌بوونا بیر و بوچوونین جودا بین ل سهر کارمکته‌ری (ڤیلیپ هامۆن) ب کو‌مه‌که‌ری بیر و بوچوونین تیۆرین به‌ری خو ده‌ینه نیاسین. ههر ئەفه‌ه بوویه کو (ڤیلیپ هامۆن) و مکو تیۆرزانه‌کی نوی د بواری سیمپۆلۆژییا ڤه‌گه‌ریانی و تایه‌ت دهر به‌ره‌ی کارمکته‌ری گه‌له‌ک مفاژ تیۆرین به‌ری خو و مرگرتیه‌ ژ نه‌وانا (ڤلادیمیر پرۆپ، ئیتان سوربو، کلود بریمون و گریماس)، ب ئەڤی چهندی (ڤیلیپ هامۆن) ی، سه‌روکانیا تیگه‌ه‌ی سیمپۆلۆژییا کارمکته‌ری ژ زمانڤانان و مرگرتیه. دیتنا (ڤیلیپ هامۆن) ی بو سیمپۆلۆژییا کارمکته‌ری دیتنه‌کا سو‌سیۆلۆجیه، کارمکته‌ر ل ده‌ڤ وی یی ڤالا و سپیه به‌س بو دهر برینی پندڤی ب تیکستییه بو گوهورینا (دالی بو مه‌لولی). بو ئەڤی چهندی ژ لایه‌کیڤه پندڤی ب نه‌وان ره‌ه‌ندانه ئه‌وین کارمکته‌ران دده‌نه دیارکرن و ژ لایه‌کی دیڤه بیهاختنا نه‌وان ب رتیا خواندنا تیکستی، نفیسهر ب دانانا هنده‌ک هیمما و نیشاندهران سه‌روشتی کارمکته‌ران د سیمپۆلۆژییا ڤه‌گه‌ریانیدا دده‌ته دیارکرن. نه‌و ژ ی ب رتیا جیاوازییا ره‌وشه‌نبیری و ره‌ه‌ندین تیکستیڤه دیاردبیت، ئاستی ره‌وشه‌نبیرییا خوانده‌ڤانی و و مرگرتیه یا گرتیادی بیت. تیگه‌ه‌ی سیمپۆلۆژییا کارمکته‌ری ل ده‌ڤ (ڤیلیپ هامۆن) ی یی گرتیادی ئهرکین زمانیه، به‌لی د ئهرکی ئەده‌بیدا رهنه‌گر (خوانده‌ڤان) ب پبه‌رین ره‌وشه‌نبیری و جوانکاریڤه گرتیده‌ت. (ڤیلیپ هامۆن) جوړین کارمکته‌ری ب ئەڤی شپوازی ل خواری دابه‌شده‌ت:

1 – **لێڤه‌گه‌ر:** کو ئەڤ جوړه ژ ی ل سهر چهند بابه‌تان دابه‌ش ده‌بیت:

- میژووی.
- نه‌فسانه‌یی.
- جڤاکی.
- مه‌جازی.

2 – نیشاندەر: ئەڤ کارمکته‌ره ب رتیا هنده‌ک ژ دهر برینان دهبته نه‌گه‌ر بو ئاماده‌بوونا (نفیسهر، خوانده‌ڤانی)، ئانکو هنده‌ک نه‌گه‌ر و کاریگه‌رییا ده‌ستنیشانده‌ت، ب هنده‌ک نامازه‌ییان د ناڤ ده‌ڤیدا دیاردبیت. نه‌گه‌ر بو ئاماده‌بوونا نفیسهری بیت، دئ هه‌ست ب دهر برینا هزرین کارمکته‌ران که‌ت و نه‌و گوهورینکاریین د دۆخین هنده‌ک کارمکته‌راندا ده‌ینه ئەنجامدان. دیسان دانا زانیاریان ل دۆر کارمکته‌ران. به‌لی نه‌گه‌ر بو ئاماده‌بوونا خوانده‌ڤانی بیت، ئاراسته‌کرنا گوتاری بو خوانده‌ڤانی د دانانا ئاراسته‌یین پرسپاری د رۆمانیدا و دانا پیزانینان ل دۆر ڤه‌گه‌ری.

3 – ب ریکا بیره‌تان و بیرمه‌رییان: سالوخته‌تین کارمکته‌ران بو دانه‌نیا سینا ئاستین سیمپۆلۆژییا کارمکته‌ران ل سهر سی به‌شاندا دابه‌ش ده‌ت:

- سالوخته‌تین فیزیۆلۆژیکی.
- سالوخته‌تین دهر وونی.
- سالوخته‌تین جڤاکی. (هامون، 2013: 12 – 14).

سیمپۆلۆژییا ڤه‌گه‌ریانی بخو زار ڤه‌کی نوییه د ناڤ بابه‌تین ئەده‌بیدا، ئانکو ههر تیکسته‌کی ئەده‌بی هه‌بیت و ب شپوازه‌کی سیمپۆلۆژی به‌یته خواندن (دئ خواندنه‌کا جیاواز و سه‌رنجراکیش بو هیته‌کر) (مه‌نتک، 2018: 113). سیمپۆلۆژییا ڤه‌گه‌ریانی ب هه‌ولین ڤورمالیستین رووس د سالین 1920 دا ده‌ستبده‌ت بو داریژتتا تیۆلۆژیاییین ئهرکین به‌ره‌تی بین پلوتا ڤه‌گه‌ریانی ده‌ستبده‌ت. ڤه‌کولینا (ڤلادیمیر پرۆپ) یا سال 1928 ی "مورڤۆلۆجیا چیرۆکی" (مورڤۆلۆجیا الحکایه‌ الخرافیه) گه‌له‌ک کار تیکرن ل سهر سیمپۆلۆژییا ڤه‌گه‌ریانی یا پشتی نه‌ری هه‌بوویه. تیۆریستین "قوتابخانا پراگ" د ناڤه‌را سالین (1926 – 1948) دا، به‌ره‌دوومی و به‌ره‌هه‌کر ب بزافا سیمپۆتیکا ڤه‌گه‌ریانی دا، یاکو ژ لای ڤورمالیستین رووسیه هاتیه ده‌ستبیکرن. د سالین 1960 – 1970 دا، ڤه‌گه‌ریانی ل ڤه‌ره‌نسا گه‌شه‌کر و ڤه‌کولینین گرنگ بین تیۆری و رهنه‌یی ژ لای ڤولان پارت، تزڤیتان تودۆرونی، جیرارد جینیت و ف.ج. گریماس) ڤه‌ه‌ه‌تینه به‌ره‌مه‌پیان (: Makaryk, 1993: 187). هندی سیمپۆلۆژییا ڤه‌گه‌ریانییه گرنگی ب هیمما و نیشانان دده‌ت. مه‌رم ژئ، گه‌ه‌اندن مه‌رما سه‌ر مکینا نه‌وان نیشانکارایه (سه‌عده‌ه وحمده، 2017: 214).

1. تیگه‌ه‌ی کارمکته‌ری ل گوڤ تیۆرا سیمپۆلۆژییا (ڤیلیپ هامۆن) ی:

(ڤیلیپ هامۆن – Ph. Hammon) زانا و بسپۆره‌کی بواری سیمپۆلۆژیایییه، (ڤیلیپ هامۆن) بو دیارکرنا کارمکته‌ری د ناڤ ده‌ڤیدا، ئهرکی دده‌ته خوانده‌ڤانی، ئانکو خواندنا راست و دروست بو ده‌ڤی، خوانده‌ڤان تیگه‌ه‌ی کارمکته‌ری دروست ده‌ت (یونس، 2020: 57).

ئەڤ ڤه‌کولینین نوی بین بو کارمکته‌ری و ل هه‌مان ده‌مدا بو نیشانا ده‌ینه ئەنجامدان، لادانه‌ک ژ نه‌وان ریبازین ب تتی کار ل سهر لایه‌تی دهر وونی و جڤاکی دکر، یان ژ ی نه‌و یی جیاوازییا د ناڤه‌را کارمکته‌ری ل سهر کاغه‌زی و یی د ناڤ واقه‌یدا دژیت. ل سهر به‌مایه‌ی ئەڤی کاریگه‌ریییه کو زمانڤانی ل سهر زانستین مروڤایمتی ب گشتی و شروڤه‌کرین ئەده‌بی ب تایه‌تی هه‌بوو (هامون، 2013: 13). کارمکته‌ر د ناڤ ههر ده‌ڤه‌کیدا و مگ نیشانه‌کی سه‌ره‌ده‌ری ل گه‌ل ده‌ینه‌کر، ماده‌م کارمکته‌ر و مگ (نیشانان) بوو، واته شروڤه‌کرنا ئەڤی نیشانه‌ی ل سهر ئاستی (دال – signifiant و مه‌لول – signifie) ده‌ینه‌کر.

بو پتر ره‌هنکرنا کارمکته‌ران د ناڤ ده‌ڤیدا، و مگ نیشانه نه‌کو لاساییکرنا بو نه‌و مرین زبندینی ((نه‌وه پبویستی به‌ه‌لگه‌ نییه که کارمکته‌ری رۆمان خودی نووسه‌ری راسته‌ڤینه نینه، نه‌ویش له به‌ر هویه‌کی سادیه که کارمکته‌ر ته‌نیا خه‌یالیکه و نووسه‌ر بو مه‌ه‌ستیک هونه‌ری دیارکراو دایده‌هینی. خویندنه‌وه‌کی سالویلکانه لیکدانه‌وه‌یه‌کی له‌و جوړه هه‌له‌یه به‌ره‌م ده‌هینی کاتی کارمکته‌ر ویناکراوه‌کان تیکه‌ل به‌که‌سه زیندوو‌مه‌کان، یان هاشووه‌یه له‌ نپواناندا ده‌کات. به‌م جوړه و مگ تودۆروف ده‌لایت نابیت له‌ بیرمان بچیت دۆزی کارمکته‌ر پیش هه‌موو شتیک، دۆزیک (زمانیه)) (ته‌لوه‌نی، 2023: 73 – 74). ئانکو کارمکته‌ر و مگ نیشانه‌کا زمانی ب ئارمانجه‌کا خه‌یالی – هونه‌ری ده‌ینه ئاڤاکرن.

ڤه‌کولینا (ڤلادیمیر پرۆپ) ی ل سهر کارمکته‌ری چیرۆکی بوویه جه‌ی گرنکیدانا هه‌می ڤه‌کولینان، ب تایه‌تی بو ڤه‌کولینین گرنگیی ب سالوخته‌تین کارمکته‌ری دده‌ن (بروب،

ناخښت. بهلی دهمی قارمان دهیت و ب نرکئی ڤهگیرائی رادبیت. بو نهدامین خیزانا خو نومان نازناقان بکاردهینیت بین کو جڤاک ل سمر ریکه‌ڤتین وهکی: دایکا من، بابی من، خویشکا من و نوب خوژی ناڤئی خو دیارناکت. خو ب جهناڤئی خو ددمته نیاسین. دیسان ڤهگیرئی بزاف کرپه نوب همی بارودوخی د ناڤ جڤاکیدا چ بین ڤهشارتی یان ژئی بین ناشکران تیدا دیاربکت. سمرمرای کارمکترین خیزائی هندک کارمکترین دیتر ژئی بین داینه دیارکران، هرهمکی (چولیا، خواجهی پرتووک فروش، گولئی، مانی، بنهفش، فاتیمه، حمید، کهفرئ سور، مانی، حسمن، فیروز و شه‌عبان، ... هند) و گه‌له‌ک ب شینوزمکی سمرنچ راکیش کارمکترئی مهجاری (درنده، کوشتن، ڤیان، دلوقانی، ... هند) بکارهینایه. چونکی نوب بخو د بارودوخمکی دهررونی یئ هسستیاردا دهر باز دبوو. ژبهر نڤئی چهندئ رومانڤیسی پتر لایه‌ئی دهررونی و یئ ڤهشارتی ژ ناخی کارمکترئی سمرمکی دایه و رولئی ڤهگیرئی دایئ. نانو نوب کارمکترئی مهجاری یئ د ناڤا ب رنکه‌کئی روهن رنکه‌دهدته.

کارمکترئی سمرمکی چ ب شینوئی دیالوگئی یان ژئی مۆنولوگئی رادبیت ب ڤهگیرانا نڤان رویدان و بیرهاتنا دکته. چ جارن تاکه‌کس بی هڤئی نابیت. هرهم حمز دکته مهن بیت و بگه‌هیته نومان هیڤییتن د ناخی خودا. قارمانئ نڤئی رومانئ باس ل زاروکیینیا خو دکته کا چوا حمز دکر نوب مهن بیت و بگه‌هیته چمقین دارا مهن. بهلی د ناخی خودا د زانی کو چمق دئ شکین و نوب ناگه‌هیتئ. هرهمکی د نڤئی پهرمگرافا خواریدا ب شینوزمکی مۆنولوگئی نڤئی چهندئ ڤهگیریت. نوب هه‌ڤرکیین نهرینی بین د ناخی کارمکتریدا چهند وینه و نیشانان د نافرینیت.

((... نهو داره بوو نهوا دهمی د هاتم مالا داپیرا خود ل بن د روینشتم خوار و من بهرئ خوده دا گوپیتکا وئ. ههمی هیڤیا من نهو بوو چاره‌کئ ب گه‌هم گوپیتکا وئ. چو نه‌مایه دئ با نهوئ شکینیت. دئ ژیان من شیکینیت و هر نه‌گه‌هشتم نهوئ جهئ من دڤیت ... ریکه‌که هر بهرئ مه لیه و چو تشتی مه نه‌ڤیت نهو دهیت. بین مه دڤین ژئی ریک یا بهرزه‌کری. من دڤیت چ بهیت؟ نزانم. هر دکمه خوده چاڤهرئی تشته‌کئ نینم یا دزانم تژی مه ژ چاڤهریوونان. دهمی مروڤ چاڤهرئی تشته‌کئ بیت. خوده هه‌کمر نه‌هیت ژئی دئ خوشیینی ژ نهوئ چاڤهریوونی بهین. بهلی هه‌کمر چاڤهرییین و نه‌زانین چاڤهری چ نه. نه‌ها نهوئ دهمی ژبلی نه‌خوشیینی نهم چ تشتین دی نابینیت)) (نهرمدنی، 2023: 12).

نوب هه‌ڤرکیین نهرینی بین د ناخی کارمکتریدا نڤ وینه و نیشانه نافراندینه:

- گوپیتکا دارئ ← هیڤییین مهن
- (دال - نیشانکار) ← (مدلول - نیشانکری)
- مهن‌زاهئ و بلندی ← دستکه‌ڤتین مهن
- با ← ژنافرنئ، شکاندنئ
- (دال - نیشانکار) ← (مدلول - نیشانکری)
- ژیان هرهمکی پایه ب نهوئ هیز و بارودوخی خو مروڤان ژنافدبهت و شکینیت.
- نه‌زانین ← بهرزه‌بوون
- (دال - نیشانکار) ← (مدلول - نیشانکری)

نهف جوړ و ره‌هندن کارمکترئی د هزرا خوانده‌ڤان و رمنه‌گیریدا دبنه هئما بو ناشکرکرنا کارمکترئی د ناڤ تیکستیدا، دیسان (ڤیلیپ هامون) رولئ د دمه خوانده‌ڤانی و بو دیارکرنا کارمکتران ب هاریکارییا جوړ و ره‌هندن کارمکترئی پشکار دکته (زیتونی، 2002: 35).

1. 5. کاره‌کترئی مهجاری ل دوڤ تیورا (ڤیلیپ هامون):

کارمکترئی مهجاری نانو کردارمه یان ژئی حمزمکه د ناڤ ناخی کارمکتریدا رنکه‌دهدته. کارمکترئی مهجاری ب دوو شیوازان د ناڤ ده‌ڤیدا دیاردهیت، د شیوئی تیکیدا: کارمکترمکی نهرینییه، ههمی سالوخمین ڤیان و بهخته‌موری و دلخوشی و ... هند) همنه. د شیوئی دوویدا: کارمکترمکی نهرینییه، ههمی سالوخمین رهق و کین و نه‌ارامی و نه‌زانینی ... هند، ل دهف همنه، ژبهر نڤئی چهندئ (ڤیلیپ هامون) کارمکترئی مهجاری ب دوو سالوخمین د ناڤ ده‌ڤیدا د دمه خوڤاکرن (دلسوزی و ڤیان، کهر ب و کین). دیارکرنا نڤئی جوړئ کارمکترئی ب رپیا خواندنئ دهمی خوانده‌ڤان ده‌ڤی د خوینیت و ب رپیا نومان نیشانان و روهنرتین د ناڤا، نوب پهرمندییدا ناڤه‌را کارمکتران و شیوازی ڤهگیرانیدا و چو‌انیا ناختن و کردار و نوب بارودوخی تیدا دهر باز دبن، دبنه نه‌گهر بو دستنیشانکرنا کارمکترئی مهجاری د ناڤ نهوئ ده‌ڤی هاتییه خواندن و روهنکران (ابراهیم، 2023: 72). کارمکترئی مهجاری ب نه‌جامدانا نومان کاران رادبیت، نوب دهربرینی ژ حمز و نارمزوویان دکهن، ژ لایئ سمرڤه و دیار نامازمی‌مه‌که، بهلی ژ لایئ ناڤه‌روکییه هه‌لگري و انا و رمانین حیوازه. ژ نه‌جامئ نڤئی چهندئ دبیت رمان یان ژئی هئما کارمکترئی دروست بکته. ناڤ لینانا کارمکترئی مهجاری ژ نه‌جامئ ره‌هندن (مه‌عنوی) ڤه هاتییه ناڤکران، نانو کارمکترئی مهجاری چ هه‌بوونا خو یا (مادی) نینه، بهلکو ره‌هندن (مه‌عنوی) ل گهل کارمکترین تیکستیدا همنه. خوانده‌ڤان یان ڤه‌کولر و رمنه‌گهر نڤئی جوړئ کارمکترئی ناشکرا دکهن. چ ب ریکا گوتنان یان کریاران بیت. نڤا چ کارمکترمکی نهرینی یان نهرینی بیت.

کارمکترئی مهجاری ب دوو ریکان دیاردهیت:

یا تیکئی: ل سمر ناستئ تیکستی: ژ نه‌جامئ نومان پهرمندییین د ناڤه‌را کارمکترین تیکستیدا دیاردهیت و مکو پهرمندییین ڤیان یان نه‌ڤیانی ... هند.

یا دووئ: پشته‌هستنئ ل سمر گوتنان دکته، نومان گوتنان نوبین کارمکتر دهربرینی ژ بارودوخی و بووهرین خو دکته، و مکو نه‌خوشی و که‌ڤخوشی و بی نومییدی و ره‌شینی، ... هند (موبارک و بولشراب، 2023: 55).

تیورا سیمیلوژییا (ڤیلیپ هامون) یدا، کارمکتر کارمکترمکی کمتواری نینه. ب رپیا هئما و نیشانان دهینه خواندن و نرکئی سمرمکی ژئ و اتایه.

2. 1. کاره‌کترئی مهجاری د رومان (که‌ف) د ل گوږ تیورا سیمیلوژییا (ڤیلیپ هامون):

کارمکترئی سمرمکی رومانڤیس بخویه، نوب ب خو ڤهگیرئ نومان رویدان و سهراتی و بیرموربین ژیان خو دکته. هندک جارن ب شیوازی مۆنولوگ ل گهل نومان کارمکترین مهجاری بین د ناخی خودا بین نوب بخو د نافرینیت د ناخښت. دیسان ب شیوازی دیالوگ ژئی ل گهل گه‌له‌ک کارمکترین دیتر چ بین مهجاری بن یان ژئی واقعی بن د

ئەو کوشتنی ب ساناھیتەر ددانیت، ژ ڤیان و ھەژنکرنی بدەتە کەسەکی.

- ئەرکی بابینی ← کوشتنا مروڤان
- (دال - نیشانکار) ← (مدلول - نیشانکری)
- (مەبەستا وی ڤیان بو کەسان ببیتە ئەگەرئ کوشتنا وان).
- کێکین ژ دایکبوانان ← کیم بوونا ژیبی مروڤی
- (دال - نیشانکار) ← (مدلول - نیشانکری)

- (مەبەستا وی ھەر جەژنە بوونەکا دەیتە گیران سالەکی ژ ژیبی مروڤی کیم دکەت).

ژبەر ئەڤی چەندئ کێکین ژ دایکبوانان ھەروەکی کێلبین گۆرانە، بەلێ جیاوازییا ئەوان روژا ژ دایکبوانی ل سەر دەیتە نڤیسین و ل گەل ژ ی ل سەر دەیتە دانان. ئەو ژیبە ھەروەکی کێرەکا تیزە بو ژ ناڤرنی و مرئی. د ئەڤی خالیدا وکەھڤی دروست دبیت ل گەل کێلبینی گۆران کو روژا مرئی ل سەر دەیتە نڤیسین.

رەشبینی ھند ژیانای وی یا داگیرکری کو ھەتا موزیک و سەما ژ ی نەشیت دلێ وی خۆش بکەت. بەروڤازی ئەو وی د نیشینت تا رادەیی نەشکەنجەدانێ ((... ب شەڤ دەنگی وان وەکو بورغیەکی د نەنیا من دا د زفریت. ھەتا درەنگی شەڤ دوو یان سێ جارن ئەو بورغیە د چوو د ناڤ سەرئ من دا. و د ھاتە دەر! دەنگی موزیکین وان بین سەمایێ روڤدک روڤدک د نیکستن چاڤین من. کەنیا وان سیڤانۆکین ل سەر دارین باخچەیی بەرانبەر مە ھشیار دکرن و د فراندن. ھەتا نوکە ژ ی ھزرا خوە د کەم و دبیزم نەرئ ما تئشەتە ل سەر قی نەردی ھەبە کو ھەتا وی رادەیی مروڤان ب کەنیت؟)) (نەردنی، 2023: 34).

نەڤیانای وی بو ژیانای و ئەو ھەڤیبین وی بین چ جارن نەڤینە بجەننیا. ئەو دەستین نەشین دەرگەھێ ڤیان و ژیانای ڤەکەن. ب گرانی و برینداری د دەتە دیارکرن، کو کارەکتەر خۆ ب ھندەک نیشانان د دەتە نیاسین ھەر ژ دەستینکا روڤمانی خۆ ب مروڤەکی بەرزە و مگ نیشانکارەکی سەرەکی د دەتە دیارکرن و ب چەندین نیشانکریین جودا جودا ھاتیبە شوڤەمکرن. ((... یا راستی من دڤیت بو جارا ھزارئ ھەر بیژمن نەز مروڤەک بەرزەمە. وەکو ئەوئ شەمالکا د ناڤ دارستانەک تاری دا قەمری و ژ بلی خوە چو تئشین دی نە سووتین. وەکو دوماھیک پەڤفا د گەوریا مریبەکی دامایی. وەکو کرماکی د نا سپڤەکی دا مری یان ژ ی وەکو تیشکا کوترەکی دەمی سەرئ خوە ژ ھێکی نینایە دەر و د ھەمان دەم دا کوتر د ریکا مالا خوە دا ھاتیبە نیچیرکرن! ئەا نوکە من پرینین خوە بین ژ سەر دلێ خوە ڤاکرین و بین د دەستین من دا. مالنن باژیری بو من د بئ دەرگەھن و د شیانین من دا نینە دیوارین وان ب قۆتم. چونکی پشتا دەستین من ھەمی دئ بیتە برین. وەکو ئەوئ دارئ مە ئەوا مروڤان پشتی برینا ئەوئ ژ نازاردانا وئ تیر نەبووین و کریە داربەست. روژانە خوینا بریندار و چەرمی مروڤین سوئی د مینیت ب من ڤە. ھەما یا راستی نەز رەنگی برینان د دەم بوئەوەرەک ژ بیرکری و بەرزەمە)) (نەردنی، 2023: 63 - 64).

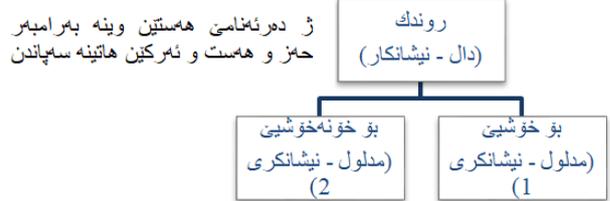
کارەکتەر ب خۆ مروڤەکی بەرزەبە و نەدیارە. بەلێ ب گەلەک شیان خۆ دیارکەت و رو ھنکرین جودا جودا دەت.

- مروڤەک ← مێربین ھێر شەبەر.
- بەرزە ← شەمالکا د ناڤ دارستانەک تاری.

ئەو نەزانین و ناکوکیین د ناخی کارەکتەریدا بەرھەڤ رێ بەرزەبوون و نەڤیانای وی د ژیانای ویدا، ئانکو نەڤیان = ھاتن (ئامادەبوون د ژیانای ویدا).

ڤیان = رێ بەرزەمکرن
 ھمز و ڤیانای وی بو رێ بەرزەبوون و خۆ ڤەشارتتا وی د ژیانیدا و چ تام و چێژئ ژ ئەوان ئامادەبوون و چاڤەرئکران و مەرناگریت.

ھەردەم کارەکتەر نامازە ب ئەوان نەخۆشی و رەشبینیا د ژیانای خۆدا دکەت و ڤەدگێریت کو چەوا نزانیت چ د ریکا نەردیابە. یان ژ ی دئ چەوا بەرھەڤ ڤیان و ژیانەکا بەختەمەرڤە چیت. ژبەر ئەڤی چەندئ روڤدک ھەردەم ھەڤالا ژیانیبە ل دەڤ ئەوی. وینئ روڤدکان ب گەلەک رامان و واتابین جودا دەیتە شوڤەمکرن. د گەلەک جھاندا باسی روڤدکان و شیوازی بارینا وان ل سەر رووبین وی کا چاوا بوون دکەت ((... ھندی دبیم رھین من د تەرن و ریزکین روڤدکان وەکو ریزکین میریبان دەمی بەرھەڤ کولپەکی مری دچن د ناڤ رھین من دا دەھین خوار و د رژن سەر سینگێ من. جارن ژ ی ھەتا نافکا من تەر دبیت)) (نەردنی، 2023: 14).

ئەو روڤدکین بو خۆشی دەیتە خوار گەلەک دەمی ڤەناکێشن. بەلێ دەما روڤدکین نەخۆشی دەیتە خوار گەلەک دەمی ڤەکێشن و دوو دریزن ل گەل مروڤی. ھاتنا خوار یا نەڤان روڤدکان ب ریزین میریبان تەشبیھ کریبە دەما کولپەکی مری دبەن. ئەڤ چەندە ژ ی یا جیاوازی دەمی مێری دەخل و دانێ دبەن، چونکی مێری دەخل و دانێ دبەن پێکڤە نیک دندکی نابەن، بەلێ دەمی مێری ریز دبن بو راکێشانا کولپەکی کۆمەکا مەزن ژ میریبان ریزدبن، ئەڤ جوړین میریبان مێربین ھێر شەبەر، کارەکتەر ئەو بخۆ و ئەو دوخی ئەو تیدا، ب دبەمەن مێربین ھێر شەبەر شوپھاندیبە

نەڤیانای ئەو بو ژیانای ھند یا زۆرە نەڤیت چ جارن ئەرکی بابینی بکەت یان ژ ی جارەکی ھزر بکەت کو بەژداری ناھەنگین ژ دایکبوانان ببیت. کێکین ژ دایکبوانان وەکو کێلبین گوران د دانیت. ((چ جارن خوە د خەپالا خوە ژ ی دا من ھزر نەکرپە زاروکی بێم قی ژیانای! بابینی نیک ژ وان نەرکایە بئ چو جارن د شیانین من دا نەیی پئ رابیم. نەز د زانم کوشتنا مروڤان ب زەحمەتە. بەلێ پا ژ کوشتنا وان ب زەحمەت تر بابینی! من نیدی شیان نینن بەرئ خوە بدەم کێکین ژ دایکبوانان، کێکین ژ دایکبوانان ل بەر چاڤین من وەکو کێلبین گۆرانە. جیاوازی نەوہ روژا وەخەمکرن وان ل سەر نانڤیسین. ھەیی نەڤرەتی. تووئ نیزیکی مرئی دبێ دەستان ژ بو چ د قوتی؟ بو ژیبی خوە ئەوئ وەکو کێرەکا تیز ل سەر گەردەنا تە؟ ئەوا روژ بو روژئ د ناڤ گوشتی تەدا دڤیت خوار. ئەوا چو نەمایە دئ دەمارین تە ھەمیان بریت؟ نەز مروڤەکم بو ھەمی ژیبی خوە بئ چوووی و بئ نوکە و بئ دەھیت! ئەا نوکەژ چاڤین من د سوورن. ژ روڤدکان تزیئ)) (نەردنی، 2023: 16 - 17). ئەو نەڤیانای وی بو ژیانای ب دوو وینەبەین گەلەک کاریگەرڤە گریدەت (بابینی و کێکین ژ دایکبوانان).

(دال -
نیشانکار)

← دو ماهیک په‌یفا د گهورییا مریبه‌کیدای
مایه.
← کر مه‌کی د ناف سئمه‌کیدای.
← تیشکا کوترئ دهمی د مینیه بی دایک.
← وکو ئهو دارا پشتی برینا وئ کر بیه
دار بهست.
← درنده‌یی (کوشتن).
← نیلیس.
← دزینا مرییا (نینه‌ده‌را مریبه‌کی ژ
گوری).

ئهو کهرب و کینا بهرام‌بهر فی ژیان‌ی بوو ئه‌گهر کو ئه‌وان
کسین د هم‌بیزا ویدا یان ژی هنده‌ک فیان بو هه‌میت. وه‌کی
(فیغان) کو پشیکا و بیه و دیسان پیلان و هزر بو کوشتنا (جولیا)
کو ئهو ئیکم کس بوو ههر حه‌فتی جار مه‌کی د هاته ده‌ف و
همی پیدقیین وی بو دابین دکرن. گه‌له‌ک ب توندی و درنده
(فیغان) کوشت. ب دیتنا وی کوشتن رزگار کر نه ژ ئه‌فی ژیان
بی فیان و هیفی.

← کوشتن

(رزگار کرن ژ فی ژیان نه‌خوشی)

(دال - نیشانکار) ← (مدلول - نیشانکاری)

- (مه‌به‌ستا وی دهمی ته کسه‌ک بقیت دئ ژ نه‌خوشیان نینه
دهر).

((... خوشترین خوارنا وئ حه‌ز ژئ دکر من بو نینا. وه‌کو
دار نالینکه‌کی خوه ل پیین من د نالاند و یاری د گه‌ل من دکرن.
خوه نازدار دکر. چونکی بیه‌نا وئ خوارنی ژ من د هات و د
زانی دئ تاییه‌ترین خوارنا خوه خوت. به‌لی نه‌زانی نه‌فه
دوماهیک چاره ئهو دئ خوارنی خوت!

... کو کسه‌ک دئ مروڤی کوژت کو ههر شه‌ف ل بهر سینگی
وی د نفیت. د گه‌ل د خوت. فه‌دخوت. سه‌ری خوه د شوت!
جاران ژی د بیژم پیدقیه‌ نه‌وی زانیا دئ کوژم. چونکی نه‌وی
نه‌ز گه‌له‌ک د قیام. من ژی نه‌و د قییا. هه‌کس من نه‌قیابا هه‌ما
د بنیات دا من هزر د کوشتنا وئ دا نه‌دکر)) (نهرمدنی، 2023:
6 - 7). ئهو ئه‌گهرئ نه‌قیان و درنده‌ییا ئه‌وی بهرام‌بهر ژیان،
بو وان سه‌ره‌دروی و بیر هاتنین د ناخی خو فه‌دگه‌رنیت: ((...
نه‌خیز نه‌ز درنده نیم. به‌لکو نه‌ز بی د هیمه درنده‌دکر. نه‌ز
نیلیسه‌کم، هزاران جاران من خوه بو ناده‌ما چه‌ماند و ههر ژ
به‌هه‌شتی هاتم دهر نیخستن. به‌لی نوکه فیروم بووم خوه د گه‌ل
دوره‌خ ب گونجیم. فیروم بی ناگر ب سوژم)) (نهرمدنی،
2023: 7). نیلیس وینه‌یی راستی نیلیسی د قورناتیدا خو بو
ئاده‌می ناچه‌مینیت له‌را ژ به‌هه‌شتی ده‌یته دهر نیخستن. به‌لی ل
قیردا کارمه‌تری خو ب نیلیسی د شوبه‌ینیت کو هزاران
جاران خو بو ناده‌مان چه‌ماندییه و ههر ژ به‌هه‌شتی هاته
دهر نیخستن. ئه‌ف وینه‌یی مه‌جازی بی نیلیسی، که‌واته مروڤ
و دهوروبه‌ران و مکر بیته نیلیس و دهر نه‌جامی وئ ژیان وی
بوویه دوزه‌خ.

ئه‌ف ره‌شینییا به‌رده‌وام و نه‌قیانا ناخی کارمه‌تری، ژ
ئه‌گهرئ سالوخته‌تین وی، کو ئهو ئه‌وان سالوخته‌تان (بین
سه‌رقی - به‌رچاف) د که‌ته ئه‌گهر بو نه‌قیان و بی ئومیدییا
خو د ژیانیدا. ههر وه‌کی د نه‌فی پهرمه‌گرافیدا ب شیواز مه‌کی دلنیش
و سه‌رنج راکیش فه‌دگیزیت: ((... ل پشت خوه زفریم. من خوه
د خودیکی دا دیت. نه‌ز مروڤه‌ک کریم. دفنا من شکه‌ستی و
خوار و مه‌ز نه. ههر د مال‌بجیکی دایکا خوه‌دا لیفا من یا که‌م

بوو. هیفا من بوو چاره‌کی سمبلین من به‌ن ب تنی دا کریتیا
لیفا من به‌رزه‌بکن. چافه‌ریبونا ره و سمیلان ژی تا
را ده‌یه‌کی ب ژانه! نه‌ز بی پشت کوکم.

د هاتنا سمیلان دا کریتیا لیفا من به‌رزه‌بوو. لی نه‌ف چیا بی
نه‌فره‌تی نه‌فی د پشتا من را شین بووی چو جاران ناچیت.

دهمی مه‌زن بوویم. ژ بهر کریتیا روخساری من. چو که‌سی
حه‌زا نیزیکیبونا من نه‌بوو. ترانه ب من دکرن و نافین وه‌کو
روخساری من کریت د دانان سه‌ر من)) (نهرمدنی، 2023:
45). ئانکو ئهو کهرب و کینا د ناخی ئه‌ویدا، کو زالگه‌هی ل

سه‌ر هزر و دهورونئ ویدا دکته. ژ ئه‌گهرئ روخساری وی،
و ئهو سه‌ر دهرییا که‌سانین دهوروبه‌ری وی ل گه‌ل ویدا بووینه.
کو نیزیکیترین که‌س بو مروڤی خیزانا مروڤیه دهمی باب بابینی

بو زاروکی خو نه‌که‌ت یان ژی حه‌زا دانا ناسناقی نه‌میت. یان
تا وی راده‌یی بگه‌هیته کوفریان و سوپاسیا خودایی نه‌که‌ت ب
ههر دیاریه‌کی. د پهرمه‌گرافه‌کیدای گه‌له‌ک ب جوانی به‌حس ل

کارمه‌تری که‌ریه کو بوویه ئه‌گهرئ نه‌قیان و کهری د ناخی
ویدا ئه‌وژی (بابی) و بیه، کو مروڤه‌کی دل ره‌ق و نه‌شوکری
بوو نه‌کو ژ نه‌جامی بوورینا دهمی یان ژی ژ نه‌جامی

دهوروبه‌ران بی و سه‌ا بوویه. د فی پهرمه‌گرافیدا نامزه ب وئ
نه‌قیانا بابی خو بهرام‌بهر هاتنا وی بو سه‌ر دونیایی دکته
(نزام جه‌زنا بوونا من که‌نگیه. چونکی دایکا من د گوت
چه‌ندین هه‌یفان من هیفی ژ بابی ته دکرن ب تنی دا بچیت

ناسنامه‌یا ته دروست بکت. بابی ته د گوت ده‌ستی من ناگریت
ناسنامه‌یه‌کی دروست بکه‌م کو نافق من ل پشت بی فی مروڤی
به‌نیت! دهمی وی بو نیکه‌مین جار نو د ناف ده‌ستین من دا بی
جک دیتی به‌ری خوه دا ناسمانی و گوت: وه‌بی نه‌ سوپاس بو
فی دیاریا ته دایه مه! من ده‌نگی خوه لی بلند کر و گوتی:

وه‌بی نه‌فره‌تی. هه‌می تشت بلا. به‌س کوفریان نه‌که!
دایکا من دگوت: دهمی ب شه‌ف ده‌نگی گریا ته ده‌ات. بابی ته
بنی پیی خوه ل رانی من ددا و ب ده‌نگه‌ک ترسه‌ف د گوت
"ده‌نگی فی نیلیسی ب راهه‌ستینه یان نه‌ز دئ ب ریکین خوه

بین تاییه‌ت راهه‌ستینم!" ((...)) (نهرمدنی، 2023: 49).
نه‌قیان و گوتننن بابی ← کهرب و کین دناخیدا ئافاکر.
(کارمه‌تری نهرجسی) (کارمه‌تری مه‌جازی)

- (مه‌به‌ست ژ بابی هیزا ژیان، پشت و په‌نا و قیانی دده‌ته
مروڤی، به‌لی ل قیرده‌ا باب بوویه ئه‌گهرئ کهرب و کینی دناخی
ویدا).

هیلان و نه‌قیانا وی بو قوتابخانی کارمه‌ترین نهرجسینه
(قوتابی) نه. خوشی ژ کیماسیین کارمه‌تری دبین و وی د
نیشین. د به‌ ئه‌گهر بو خولقاندن و دروستبوونا کارمه‌تری
مه‌جازی. ئهو ژی هزر د کوشتنا مروڤاندا بکت. ((وئ روژئ

د پوئی دا قوتابیان چانته و تویرکین خوه بین په‌رتووکان د
هافیتن سه‌ر پشتا خوه و قه‌میسین خوه ب سه‌ردا دا پشتا وان
ژی وه‌کو یا من د بوو کوفک. پشتا خوه خوار دکرن و ل به‌راهیا
من د کر نه‌که‌نی. وئ روژئ نیکه‌مین جار بوو من هزر د

کوشتنا مروڤان دا کری. من حه‌ز دکر پشتا من بو چه‌ند
چرکه‌یه‌کان راست بیا. بیام میزه‌کی ب هیز. خه‌نجه‌ره‌ک که‌فتیا
د ده‌ستی من دا و من ل پشتا وان هه‌می زاروکان دابا بین نه‌ز
ب ره‌فتارین خوه نازار د دام)) (نهرمدنی، 2023: 52 - 53).
ره‌نگه‌ده‌انا ئه‌وی کهرب کینا د ناخی ویدا، ژ دهر نه‌جامی

ره‌فتارین قوتابیان دیار بوو.
زارفه‌کرنا قوتابیان ← هزر د کوشتنا مروڤاندا

د ناقبهر ا زاروکی و دایکیدا هر ژ زاروکیینی په‌یدابیت و ل گه‌لدا گه‌شه‌دکمت. هر تشته‌کئی جوان و یی سهرنج راکیش هه‌بیت دئ بزاقیکمت، ب سالوخته‌تین دایکا خوڤه گریډه‌ت. ((... به‌ره‌ف په‌نجره‌یین چووم و من په‌رده‌یین په‌نجره‌یین قه‌دا هه‌یف وه‌کو بریین دایکا من د ناف ناسماتی تژی ستیردا خو‌یا دبوو)) (نهره‌دنی، 2023: 76).

هه‌یف ← پله‌یا هه‌ره بلند د جوانی و سهرنج راکیشییدا. - (مه‌به‌ستا وی نه‌و جوانییا د روخسار و ناخئی دایکا ویدا هر و مکی هه‌یفی هه‌رده‌م یا روهن و ناشکرایه).

دیسان قیانا کارمکتیری بو ژیانئ نه‌و هه‌فرکییا د ناخئی کارمکتیرییدا د نازرینیت. کو سهرمرای نه‌قیانا وی بو ژیانئ، به‌لی قیانا وی بو نه‌و خوڤی و رو‌ناهییا د ناف ژیانئدا هه‌ی و مدکمت کو ژ مرئی ب ره‌فیت ((... چو تشت بالا من بو خو نه‌اکیشتیت. به‌لی د سهر نه‌ف هه‌میین ژی را، من دقیت پتر بژیم، چونکی نه‌ز ژ مرئی د ترسم. ژیان رو‌ناهییه‌کا گه‌شه‌ل به‌رامبه‌ر من. مرئی سی‌تافکه‌که ل دویف من ده‌یت و ژ من قه‌ نابیت)) (نهره‌دنی، 2023: 101). د هنده‌ک جهاندا باس ل نه‌وی حمزژیکرنا وی بو (خواچه‌ی) و کچا خواچه‌ی (گولئ) حمزژیکرنا وی بو (گولئ) حمزژیکرنا نیک لایه‌ی بو. قیان و حمزژیکرنا وی بو (خواچه‌ی) تا وی راده‌ی بو خواچه‌ی زانی کا نه‌و حمز ژ چ جوړه پهرتوک دکمت. و دبیزیته (مانی) کو نه‌و یی ژ خواچه‌ی خه‌ریب بووی هه‌که خودئ ژیی دابی دئ هیت دا ببینیت. ((... به‌ری دهرپاره‌یی پهرتووکان د گهل خواچه‌ی باخفی، بیژئ نه‌ز گه‌له‌ک ژئ خه‌ریب بوویمه و هه‌که‌ر ژیانئ ده‌لیفه‌ دا مه دئ نیکودوو ببین)) (نهره‌دنی، 2023: 111).

دانپیدانا حمزژیکرنا نیک لایه‌ی. نانکو نه‌وی حمز ژ (گولئ) دکر. به‌لی نه‌وی نه‌زانی کا (گولئ) ژی حمزژئ دکمت یان نه، به‌لی پا هر ده‌می نیک گرنگیی ب کسه‌مکی بده‌ت پشتراست نه‌و جوړه‌که ژ قیان و حمزژیکرنئ، چونکی (گولئ) ژی هه‌رده‌می نه‌و دیتبا چ پهرتوک خواندیی هه‌می ناقه‌روکا بابته‌ی وئ بو فهدگیرا. دبیت ژ به‌ر نه‌ف چهندئ ژی نه‌وی هه‌ست ب قیانئ کریت. ((جاران ده‌می ژ پهرتووکخانه‌یین قه‌دگره‌یام مال وینه‌یین گولئ وه‌کو تاتویه‌کئ ل سهر مه‌ژییین من د هاته نه‌خشاندن. ب ته‌مامی من هه‌ست ب نه‌وان دهرژیکا دکر نه‌ویین ب مه‌ژییین من دکه‌فت و بی جارها ب تنیزی من نیشانه‌کا حمزژیکرنئ ژ گولئ دیتبیت. به‌لی ماکي دبیزیت پیدقیه‌کسه‌ک حمزژیکرنئ بو مروڤی دیارکت دا مروڤ ژی حمز ژئ بکت. من حمزژیکرنا. به‌لی ده‌می د خه‌یالین خوهدا و نه‌ ژ دل ژی من هر دکر کو جارها نه‌م خیزانه‌کئ د گهل نیک نانا بکه‌ین نیکسه‌ر دلئ من زیده‌ خو د قوتا ...)) (نهره‌دنی، 2023: 113).

نه‌و ب خو باس ل ژیانئ دکمت و د ده‌ته دیارکرن دیسان (چولیا) ژی نه‌ف چهندئ دوپاندکمت کو خو مروڤ یی ب تنئ ژی بیت. هر حمز ژ ژیانئ دکمت. ((... به‌لی نه‌ز یی د ژیم. یی د ژیم چونکی ب هه‌می ره‌نگا من نه‌ف ژیانه دقیت ما کی گوتیه ژیان بو مروڤین ب تنئ نابیت)) (نهره‌دنی، 2023: 149). نه‌و مروڤان د کته‌ نه‌گه‌رئ نه‌قیانا ژیانئ ((... به‌لی ب هه‌می ره‌نگان من ژیان پتر دقیت هه‌که‌ر دویر ژ مروڤان بژیم ... چونکی هه‌می تشتین د بوونه ریگر کو من خو نه‌قیایی مروڤ بوون!!)) (نهره‌دنی، 2023: 151).

(کارمکتیری نهرجسی) ← (کارمکتیری مه‌جازی) - (نه‌و یاری و گالته‌یین قوتابییان ب شیواز و ره‌فتارین وی نه‌نجام داین بوونه نه‌گه‌ر هزرا کوشتنئ د ناخئ ویدا دروستبکهن).

سهرمرای نه‌ف ره‌شبینئ و نه‌قیانا وی بو ژیانئ و نه‌قیانا کسه‌انین ده‌وروبه‌ر بو وی. به‌لی د هه‌می دوخاند تیشکا روژئ دیار دبیت. هه‌قیه‌ک و قیان د ناف رو‌مانییدا دیار دبیت. نانکو پشتی هر تاریه‌کئ روژ هه‌لاتنه‌ک یا هه‌ی. د چهد په‌ره‌گرافاندا تیکه‌لیه‌ک د ناقبهر ا قیان و نه‌قیانیدا دروست دبیت. ((کا چاوا مروڤ کوژه‌کئ جه‌گه‌را خو د کوژیت. من وه‌سا ب درنده‌یی یا کوشتی! ...)) (نهره‌دنی، 2023: 6). هندی جه‌گه‌ره نانکو خو گوریکرنا و قیانه. به‌لی د فیره‌دا کهر ب و کین به‌رامبه‌ر هه‌بوویه. هه‌تا نه‌وی راده‌یی پیلانا کوشتنئ دادرژیت. ده‌می باسئ نه‌قیانئ دکمت. نه‌بس دناقبهر ا مروڤاندا یان مروڤ و گیانداران ب تنئ دکمت. هه‌تا نه‌وی راده‌یی نه‌وان سالوخته‌تان ژ با و بارانئ و مدگریت نه‌وین دار و گولان د شکینیت. نه‌یین نه‌وان فهدزینیت. ((... بایه‌کئ به‌یز سهرئ داران خواردکر. هه‌روه‌کو دقیانا وان بشکینیت. د فی وه‌لاتی دا مروڤ ب تنئ نینن یین حمز ژ شکاندنی دکن. با داران دشکینیت. باران تاکین گولا دشکینیت ...)) (نهره‌دنی، 2023: 11).

ل نه‌ف په‌ره‌گرافیدا سهرمرای نه‌قیانا وی بو وی بخو هه‌بوونا قیانا کسه‌مکی بو وی تیدا دیار دبیت. ((... نه‌و تویرکئ ژ گینیکن نیسکان بو پهرتووکین من دروستکری ژ من وهردگرت و ب ملی خو هه‌ف دکر. نه‌و نیکه‌مین مروڤ بوو کو من د زانی حمز ژ من دکمت.

... - من نه‌ف کوڤکا د پشتا خوارا نه‌فیت. دایکا من هه‌مییزکرن و گوت: - (من دقیت.)) (نهره‌دنی، 2023: 51 - 53).

هه‌رده‌م دایکا نه‌وی بزاقا چاندنا باومریی و قیانئ د ناخئ نه‌وید دکر. ((... دایکا من پتر ژ هه‌می مروڤین د مالا مه‌دا حمز ژ من دکر نه‌وی هر دکر نه‌ز فریشته‌یه‌کم و که‌فتمه‌ ناف وئ دوزه‌خئ نه‌وا بابئ من بو مه‌ چیکری. به‌لی نه‌وی بیده‌نگیا من نه‌دقییا. وئ د قیا نه‌ز مروڤه‌کئ تولفه‌کهر بم)) (نهره‌دنی، 2023: 57). به‌روفاژی بابئ وی ((جاران د بیژم بابئ من چو جاران د گورئ خوهدا نارام نابیت ... بابئ من د مالا مه‌دا به‌ره‌کئ لڤوک بوو. هر بینه‌کئ ب ته‌نشتا نیک ژ نه‌ندامین خیزانا مه‌ دکه‌فت)) (نهره‌دنی، 2023: 31). باس ل نه‌وی نه‌قیان و کهر ب و نه‌ئارامییا خو به‌رامبه‌ر مروڤان دکمت.

جه‌ی ژبیاری ← جه‌ی قه‌ده‌غه‌کری (جاده، باخچه، ... ← (زه‌قیه‌کا تژی مین، گه‌ره‌کا هند بو نارامینه‌)). تیمساحا، زه‌قیه‌کا تژی مار ... (هند).

((نه‌و جه‌ی مروڤ لی هه‌بن بو من زه‌قیه‌کا تژی مینه. من شیان نینن ب نارامی پینگافین خو ب هه‌فیزم. نه‌ز د شیم گه‌ره‌کا تژی تیمساح. زه‌قیه‌کا په‌مبی یا تژی مار ب پینخواسی دهرپاز بکم و من باوهری هه‌یه دئ ب ساخه‌می دهرپاز بم. به‌لی نه‌شیم د جاده‌یه‌کئ دا دهرپاز بیم هه‌که‌ر بزائم ژنه‌ک یان ژی میره‌ک یی ل به‌ر لیفا جاده‌یین روینشتیه! هر دکره‌م دئ من کوژیت، یان ژی دئ نه‌وی پیچا نارامییا من هه‌ی ژی ژ من ستینت!!)) (نهره‌دنی، 2023: 30).

ژ وان نه‌گه‌رین به‌رژمنگین حمزژیکرنئ د ناف ناخئ کارمکتیرییدا دیارکرن. نه‌و حمزژیکرنا وی بو دایکی. نه‌و قیانا

دهمی بریار دا کو دایکا خوه ژ ناف نه‌بم. هەر ژ نهوئ روژئ من ههز ژ مرئی نه‌کریه!) (نهرمدنی، 2023: 178). ل قیرمدا حمز و قیانا وی بو ژیانئ دیاریبو و بهره‌ف قیان و ژیانئ قه چوو.

ژ دهستدانا زاروکان دایک و بابا ژ ناف دبهت ← بو نه‌گه‌رئ قیانی د ژیانیدا.

جاران ژ دهستدانا قیانی گه‌له‌ک یا ب نازاره تا وی رادهی ههمی تشتین دونیایی جهی وئ قیانی ناگریت. ئەف چهنده ژی ب سه‌رئ وی هات دهمی (چولیانی) وه‌غهرکر و دانپیدان ب نه‌رئ قیانی کر. ((... - من پیدقی ب چولیانیه. د شیانی تدها ههیه بو من بینی!))

- نه‌خیز. به‌لئ د شیم نه‌وئ فالاهیی تژی بکه‌م نه‌وا چولیانی ل پشت خوه هیلایی!

ل پشت خوه زفریم و من ب دهنگه‌ک ماندیقه گوتی: - مانی.

- به‌لئ!

- هنده‌ک مروف بین هه‌ین د ژیانئ دا جهی ههر تشتی مروفی ژ دهست دایی دگرن. به‌لئ ههمی تشتین مروفی هه‌ین جهی وان مروفان ناگرن. چولیانی نه‌و کسه‌س بو نه‌وئ چو تشتی شیانی نه‌یی جهی نه‌وی تژی بکه‌ت!) (نهرمدنی، 2023: 192 - 193).

ب سالفه‌چوونا مروفی دبیته نه‌گه‌ر کو مروف خوشی و قیانا ژیانئ ژ دهست دبهت. شینا نه‌وان دهرد و نه‌خوشی بو مروفی دروست دبن. ئەف دهرد و نه‌خوشیه بوینه نه‌گه‌ر کو دایکا من بیژیته من بو من لا‌قا بکه‌ دا بمرم! چونکی من گه‌له‌ک روژنک بو ژیان وئ باراندینه. نه‌و ژیان پری دهرد و نه‌خوشی. ((... چونکی پیراتییی ههمی خوشیی وئ ژئ ستاندبوون و شوینا خوشیان ده‌هان دهرد دابوونئ ... نه‌ز بو ژ دهستدانا نه‌وئ نه‌گریم، به‌لکو بو ژیان وئ من گه‌له‌ک روژنکباراندینه! مرن چاره‌سه‌رییا نیکانه‌ بوو بو نه‌خوشیی وئ. نه‌قچا چاوا ژبو چاره‌سه‌رییا دایکا خوه بگریم؟)) (نهرمدنی، 2023: 209 - 210). نانکو ژ دهستدانا خوشقییان نه‌گه‌ر چاره‌سه‌ری بیت مروف خۆ د کته‌ه قوربانی بو وئ چهنده‌ی دا نه‌و چاره‌سه‌رییی وهرگرن.

چاره‌سه‌ری ← ژ دهستدانا خوشقییانه.

- (مه‌به‌ستا وی رزگار بوون ژ نه‌فئ ژیان ب نیش و نازار).

نه‌نجام

۱ - د رۆمانا (که‌ف) دا ئەف کاره‌مکته‌ره د رووبه‌ره‌مکی به‌ره‌ه‌دا دیاردبیت، کو ب پیرانییا دهمی تیدا ب ره‌شینی و بی هیفی دیاردکه‌ت، به‌لئ یا قالا نینه ژ هیفی و ئومیدا ژیانئ، کو د چهنده‌ین په‌ر مگرافاندا باس ل نه‌وئ نه‌خوشی و ره‌شینییا د ناخئ خۆدا دکه‌ت و پاشی تیشکه‌کا رووناهیی و هیفی ژیان وئ گه‌ش و ئارام دکه‌ت و دهر نه‌نجامین ههر نیئک ژ نه‌قان هه‌ستان کارتیکنئ ل سه‌ر قوناغین ژیان کارمکته‌ری دکه‌ن.

۲ - د رۆمانا (که‌ف) دا ب رهنگ و ئوابه‌کئ هونه‌ری یئ جوان ئەف کاره‌مکته‌ره دیار بوویه، چونکی نه‌و ل گه‌ل هه‌را کارمکته‌رئ سه‌ر مکیبی رۆمانئ و د ناخئ ویدا بوینه نه‌گه‌ر بو ئافراندنا کارمکته‌رین مه‌جازی.

۳ - د خاله‌کا دیترا په‌مونه‌نییا (دال و مه‌دلولا) ب دوخئ کارمکته‌ریقه گریده‌ت، کو ههر نیئک مه‌به‌ست ههر (داله‌ک - نیشانه‌ک) ژ کارمکته‌ری دهر برینه‌ک (مه‌دلول - نیشانه‌رییه‌ک)،

دایک نانکو قیان و مفاداری خۆ گوریکن، ههمی ژیانئ بخۆفه‌دگریت، نه‌و کانینیا قیان و ژیانیه، نه‌و قیانا بی سنوور د ناخئ ویدا، به‌رامبه‌ر دایکا وی، ههر دم یا جیاواز بوو، ژ ههر که‌سه‌کئ دیتر نه‌فئ چهنده‌ئ دیار دکه‌ت د په‌ر مگرافه‌کیدا دهمی د چینه‌ مالا دانعه‌مران دا دایکا خۆ ببینیت کراسه‌ک دیاری بو نینا، دهمی دایکا وی ل به‌ر خۆ کری گه‌له‌ک ب قیان و جوانی په‌سنا وئ دکه‌ت. ((نه‌و به‌ره‌ف ژور چوو، دهمی دهرکه‌فتی و هاتییه د ناف نه‌وان پیره‌ژن و پیره‌میزان دا. ب دروستی د چافین من دا وه‌کو داره‌کا که‌سه‌ک بوو د ناف ده‌هان دارین سوئی دا. دایکا من جوان و وه‌فادار بوو)) (نهرمدنی، 2023: 161). د وی جهیدا پیره‌میزمکی دلئ خۆ دابوو دایکا وی و قیان بو هه‌بوو، نه‌قچا دهمی نه‌وئ کراس ل به‌ر خۆ کری و دهرکه‌ت به‌رئ وی ل وی پیره‌میزی که‌فت، کا چه‌وا به‌رئ خۆ دا و چه‌وا په‌سنا وئ دکر ((چافئ من ب نه‌وی پیره‌میزی که‌فت نه‌وئ هه‌ز دکر دایکا من هه‌فژینا وی با ده‌فئ وی قه‌بوو د دانئ وی نه‌وئ وه‌کو من ب تنئ د ده‌فئ وی دا زهر دکر گرنژی و گوت:

- جارا به‌یت چافه‌کئ د گه‌ل خوه بینه. جوانی مروفی د نیخیت. جوانی به‌لایا سه‌رئ مروفی یه‌ کورئ من!)) (نهرمدنی، 2023: 163).

(مدلول - نیشانه‌ری)

← جوانی و مفادارییا ژیانئ.

← داره‌کا که‌سه‌ک.

← دایک کانینیا ژیانیه.

← دایک جوانیه.

← دایک و مفاداری و خۆ گوریکنه.

دایک

(مه‌به‌ست ژئ ←

هه‌بوونا ژیانئ

یه)

ههر که‌سه‌ک هه‌بیت حمز و قیان یا د ناخئ ویدا هه‌ی، به‌لئ پا کا نه‌و که‌سه‌ی ویره‌ک و شیانی هه‌بیت، کو دانپیدانئ ب نه‌وئ قیانی بکه‌ت! راسته قیان گرنگیدانه، به‌لئ هه‌زه‌که بو نه‌وی که‌سه‌ی بخۆ ژئ، چونکی دهمی د بووریت و په‌شیمانی دبیته نیش و نازار د ناخئ مروفیدا، ئەف چهنده د په‌ر مگرافه‌کیدا دیاردبیت، دهمی (خواجه‌یی) سه‌ر هاتییا خۆ بو پیره‌میزمکی فه‌دگیریت و باس ل وی ژیی دکر یئ ب په‌شیمانی چوو ((... به‌حسی دایکا خوه بو پیره‌میزمکی دکر، د گوتی "په‌شیمانی نه‌وان پینجی سالانم نه‌وین ب تنئ پینگافه‌ک د ناقه‌ه‌را من و دایکا من دا و بو جاره‌کا ب تنئ ژئ من نه‌ گوتئ من تو د قیایی، بو جاره‌کا ب تنئ ژئ من نه‌و هه‌ز نه‌دا خوه و نه‌وئ پینگافی ب هافیزم و سه‌رئ خوه بیخم سینگئ دایکا خوه و تژی بیهن بکم")) (نهرمدنی، 2023: 164 - 165).

قیان ← گرنگیدان، هه‌زه.

- (مه‌به‌ست یئ نه‌ به‌س وه‌ک په‌یف ده‌یته گوتن، به‌لکو پیدقی گرنگیدانئ و پالپشتیئ و هه‌زییه).

په‌شیمانی ← نیش و نازار.

نه‌نارامی.

- (مه‌به‌ستا وی نه‌و دم و هه‌زین کارین نه‌وی نه‌نجامدین و بو جاره‌کئ د هه‌مبیزا نه‌وئ قیان و خوشیا د ژیان ویدا، ل به‌ر سینگئ دایکا خۆ هه‌ست ب وئ چهنده‌ئ نه‌کر).

ژ به‌ر نه‌فئ چهنده‌ئ و چهنده‌ین هه‌زین دایکا وی و نه‌و روژنک و بیر هاتنن وئ د ناخئ ویدا. نه‌و بزاقا خۆ رزگار کرنئ ژ نه‌و دهنگئ نه‌خۆش و یئ ب که‌رب و کین د ناخئ خۆدا، هه‌تا دایکا خوه ژ ناف نه‌بیت. ((... دهنگئ دایکا من هات و د گوته بابئ من "سوپاسییا خۆدئ بکه. ههمی تشت دئ باشین تشتی دایکوبابا ژ ناف دبت ژ دهستدانا زاروکن و انایه!" من نه‌وی

فهره‌نگ

أ - ب زمانی کوردی

حبییب، به‌دران نه‌محمد (2002)، فهره‌نگی زارواه عهره‌بی - کوردی، هه‌ولیز: کوری زانباری کوردستان.

ب - ب زمانی عهره‌بی

زیتونی، لطیف (2002)، معجم مصطلحات نقد الرواية (عربي - انكليزي - فرنسي)، بیروت: دار النهار للنشر.

ب - ب زمانی ننگلیزی

Oxford University Press (2010). Oxford Word Power, (2nd Ed), New York: published by Oxford University Press

نامین نه‌کادیمی

- نامین ماسته‌ری

أ - ب زمانی کوردی

ابراهیم، طالب جلال (2023)، سیمیلۆژیای که‌سییه‌تی له رۆمانی (سه‌رده‌می گریانی به‌لقیسی) (جه‌بار جه‌مال غه‌ریب‌دا، نامه‌ی ماسته‌ر (نه‌یلاوکراو)، زانکوی سوران، فاکه‌لتی په‌روه‌ده، هه‌ولیز، هه‌ریمی کوردستان - عیراق.

ب - ب زمانی عهره‌بی

أبو الهیبل، حنین عبدالناصر (2023)، شخصیه‌ الأثنی فی روایه (رائحه‌ التانغو) لدلع‌ المفقی، رساله‌ ماجستیر (غیر منشوره‌)، جامعه‌ السلیمانیه‌، کلیه‌ اللغات، السلیمانیه‌، اقلیم کوردستان - العیراق. موبارک، خلود وبولشراب، عائشه‌ (2023)، الشخصیات فی روایه‌ کالیفورا لنبیله‌ عبودی، رساله‌ ماجستیر (غیر منشوره‌)، المرکز الجامعی عبدالحفیظ بو‌ الثوف - معیله‌، الجزائر.

- تیزین دکتۆرایین

أ - ب زمانی کوردی

محمد، شیلان یونس (2020)، هونه‌ر و بابه‌تین فه‌گیزانی د چیرۆکه‌ شیعریین ((فه‌قیبی ته‌یران)) دا ل دویف‌ تیۆرا فه‌گیزانی، تیزا دکتۆرایین، زانکویا سه‌لاحه‌ددین، کۆلیژا زمانان، هه‌ولیز، هه‌ریمی کوردستان - عیراق.

گوڤارین زانستی

ئه‌لوه‌نی، نه‌جم خالد نه‌جمه‌ددین (2023)، "هونه‌ری گه‌یرانه‌وه‌ له رۆمانی (خۆله‌میشی ته‌رمی کتیبیک) دا"، گوڤاری نه‌کادیمیای کوردی، هه‌ولیز، ژماره‌ (56)، ل ل 69 - 94. ده‌شتی، عوسمان حمد خضر و ابراهیم، سه‌ره‌کوت عمر (2017)، رۆلی کاراکته‌ری ژن له رۆمانه‌کانی عه‌لی سه‌ه‌غیانیدا، گوڤاری زانکوی کۆیه‌، هژماره‌ (41)، ل ل 5 - 36.

سه‌عده‌الله، محمد سالم و حمد، سوزان مشیر (2017)، النقد السردی للخطاب عند سعید یقطین، مجلة‌ جامعه‌ کۆیه‌ (العلوم لانسانية‌)، العدد (42)، ص ص 207 - 248

دیاردیبیت. نه‌وه‌ دهربرینه‌ ژ ناخ و هه‌ستی کارمکته‌ری چ ب ئه‌رینی یان نه‌رینی دیاردیبیت.

٤ - گه‌لمه‌ک ب شێواز ه‌کی سه‌رنجراکیش کارمکته‌ری مه‌جازی (درنده‌، کوشتن، دلوقانی، قیان...) بکار هینایه‌. چونکی نه‌وه‌ بخۆ دبارودوخه‌کی ده‌روونی یه‌ هه‌ستیارد دا دهر باز دبوو.

٥ - ل دویمه‌یه‌یدا کارمکته‌ری ئه‌رینی زال دبیت ل سه‌ر کارمکته‌ری نه‌رینی و ب هیه‌ی و ئومید د ژیانیدا دژیت.

لیستا ژنده‌ران

نیک: په‌رتووک

أ_ ب زمانی کوردی

ئه‌ره‌دنی، دیار (2023)، که‌ف، (رۆمان)، ته‌هران - ئیران: په‌رتووک‌خانا ناترا.

ئه‌لوه‌نی، نه‌جم خالید (2009)، کارمکته‌رسازی له رۆمانی (ئیواره‌ی په‌روانه‌ی به‌ختیار عه‌لی دا، هه‌ولیز.

حاجی، سه‌نگه‌ر قادر شێخ محمد (2009)، بنیاتی گه‌یرانه‌وه‌ له داستانی (مهم و زین) ی نه‌مه‌دی خامی و رۆمانی (شاری مۆسیقاره‌ سپیه‌ه‌کان) ی به‌ختیار عه‌لی دا، ده‌وک: چاپخانه‌ی خانی.

حه‌مه‌د، نیه‌راهیم حه‌سه‌ن (2012)، ره‌نگدانه‌وه‌ی که‌له‌پوور له رۆمانی کوردیدا باشوری کوردستان 1985 - 1991، هه‌ولیز: چاپخانه‌ی رۆژه‌ه‌لات.

رشید، مسعود جمیل (٢٠١٦)، په‌خشان و هونه‌ریین وئ، ده‌وک: کتیبخانا جزیری.

رشید، مسعود جمیل (2016)، په‌خشان و هونه‌ریین وئ، ده‌وک: کتیبخانا جزیری.

فه‌تاح، کاروان محمد (2022)، کارمکته‌ر له رۆمانی (نه‌وه‌ هاورییه‌ی مندالیم بیه‌نمه‌وه‌؟) ی (کاروان عومه‌ر کاکه‌ سوور) دا، تاران: چاپخانه‌ی تاران.

مه‌نتیک، حه‌مه‌ (2018)، میتۆده‌کانی ره‌خنه‌ی ئه‌ده‌بی، ره‌خنه‌ی ئه‌ده‌بی له رۆوی تیۆرییه‌وه‌، هه‌ولیز: نوسینگه‌ی ته‌فسیر.

یاقوب، عه‌لی عوسمان (2021)، رۆمان ژانری ته‌کنیکه‌ جوانه‌کان و ره‌گه‌زه‌ فره‌ ره‌ه‌نده‌کان، به‌رگی به‌که‌م، سلیمانی: چاپخانه‌ی سه‌رده‌م.

ب_ ب زمانی عهره‌بی

بروب، فلاذیمیر (1986)، مورفولوجیه‌ الخرافه‌، ترجمه‌: ابراهیم الخطیب، المغرب: الشریکه‌ المغربیه‌ للناشرین المتحدین.

لحمدانی، حمید (2000)، بنیه‌ النص السردی فی منظور النقد الأدبی، الطبعة‌ الثالثة‌، بیروت: المرکز الثقافی العربی للطباعة‌ والنشر والتوزیع.

هامون، فیلیب (2013)، سمیولوجیه‌ الشخصیات الروائیة‌، ترجمه‌: سعید بنکرا، اللانقیه‌: دار الحوار للنشر والتوزیع.

هلال، محمد غنیمی (1973)، النقد الأدبی الحدیث، بیروت: دار الثقافة‌.

ج_ ب زمانی ننگلیزی

Makaryk, Irena. R, (1993) ENCYCLOPEDIA OF CONTEMPORARY LITERARY THEORY: Approaches, Scholars, Terms. University of Toronto Press. Toronto Buffalo London

الشخصية المجازيه في الرواية (كف) وفق نظرية سيميولوجيه (فيليب هامون)

ملخص:

خضعت الرواية، كنوع أدبي يبيث مجموعة من الشخصيات المجازية، لبحث نظري وتطبيقي كمفهوم جديد في نقد سيميولوجيا السردية، لاسيما في نظرية فيليب هامون. من خصائص الشخصية المجازية أنها تحمل مشاعر إنسانية (إيجابية وسلبية)، تعبر عن الرغبات والحب والأمل والكراهية والقلق، وغيرها، مما يدفع القارئ إلى التفكير والتفسير. لا تأتي هذه الشخصية من الفضاء كغيرها، بل ترتبط بجميع العناصر والأنواع الأخرى في دائرة السردية كعنصر فاعل، بالإضافة إلى موضوع الرواية وحكايتها. وبالطبع، تحتوي الرواية على نص بتنوع الشخصيات. هذا البحث محاولة لتجسيد وتفسير الشخصية المجازية في رواية (كف) للروائي (ديار أردني). هل تمتلك الشخصية في الرواية خصائص الشخصية المجازية حسب نظرية فيليب هامون؟ وتوصلوا في النهاية إلى أن جوانب الكراهية والتشاؤم واليأس أفسحت المجال للسعادة والأمل والسلام في الشخصية. وفي الأمثلة العملية، كان من الواضح ان كل دال يشير الى المعنى.

الكلمات المفتاحية: الشخصية، الشخصية المجازية، كف، سيميولوجيا، فيليب هامون.

THE METAPHORICAL CHARACTER IN THE NOVEL (KAF) ACCORDING TO THE SEMIOLOGICAL THEORY (PHILIP HAMON)

ABSTRACT:

The novel, as a literary genre that includes a group of metaphorical characters, has been the subject of theoretical and applied research, particularly in narrative semiotics criticism, especially in the theory of Philippe Hamon. One of the main features of the metaphorical character is that it embodies human emotions, both positive and negative, which express love, hope, hatred, anxiety, and more, which prompts the reader to reflect and interpret. This character is not a foreign or isolated element within the text but is rather connected to all other elements and narrative types, acting as an active agent in the narrative cycle. It also relates directly to the novel's theme and plot. Naturally, the novel's text includes a wide range of characters. This study attempts to analyze and interpret the metaphorical character in the novel (Kaf) by the author (Diyar Ardani). The central question is: does the character in the novel embody the characteristics of a metaphorical character as defined by Philippe Hamon's theory? The study ultimately concludes that elements such as hatred, pessimism, and despair give way to happiness, hope, and inner peace within the character. In practical examples, it was evident that each signifier pointed clearly to a specific meaning.

KEYWORDS: Character, Metaphorical Character, Kaf, Semiology, Philip Hamon.